

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**Obrazloženje za uvođenje i primjenu stope
zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski
rizik**

Sarajevo, juni 2024. godine

UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) u okviru zakonom propisanih nadležnosti, kontinuirano poduzima mjere i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH) i zaštite deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Preventivno i plansko djelovanje nužno je za osiguravanje pravovremenog upravljanja svim rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Analize pokazatelja poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomskog okruženja, pokazuju da su izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom vezani za makroekonomske prilike. Značajan utjecaj geopolitičke i ekonomske nestabilnosti je i dalje prisutan i preljeva se na ekonomiju naše zemlje koja je „mala i otvorena“, te izrazito podložna utjecaju iz regionalnog i međunarodnog okruženja. Rastući rizici u makroekonomskom okruženju doveli su do rasta cijena energenata i sirovina, te poremećaja u lancima snabdijevanja na globalnom nivou, što je doprinijelo dodatnom rastu inflacije i rastu troškova zaduživanja. Makroekonomski poremećaji praćeni visokom inflacijom koja uzrokuje usporavanje ekonomske aktivnosti i pad kupovne moći stanovništva uslijed smanjenja realnog dohotka, zatim nepovoljni demografski i migracijski trendovi, koji ograničavaju potencijal privrednog rasta, veći trošak finansiranja proizvodnih procesa uslijed rasta proizvođačkih cijena i rasta troškova servisiranja obaveza, mogu se prelići i na bankarski sektor naše zemlje.

Potencijalno, navedeni poremećaji mogu dovesti do smanjene sposobnosti urednog servisiranja obaveza stanovništva i privrede i pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija banaka, te rezultirati porastom i materijalizacijom kreditnog rizika, koji je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, što bi u situaciji pogoršanih makroekonomskih kretanja, prouzrokovalo značajan rast nekvalitetnih kredita i veće gubitke banaka, te dovelo do sistemskog ugrožavanja bankarskog sektora i finansijske stabilnosti naše zemlje.

Iako je bankarski sektor FBiH dobro kapitaliziran i likvidan, otpornost banaka u narednom periodu će u najvećoj mjeri zavisiti od razvoja navedenih strukturnih sistemskih ranjivosti, koji dodatno mogu pojačati učinak neočekivanih šokova na privredu i finansijski sistem zemlje. Agencija smatra da je u takvim okolnostima od velike važnosti održavati jaku kapitaliziranost bankarskog sektora, kako bi banke u slučaju materijalizacije sistemskih rizika, mogle podnijeti eventualne gubitke i nastaviti kontinuirano i neometano finansirati rast privredne aktivnosti i potreba stanovništva.

Uvođenje i primjena stope zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik (SyRB)

Kako bi se ograničili i ublažili dugoročni, neciklični sistemski rizici, koji proizilaze iz strukture i uređenja finansijskog sistema, a koji mogu imati ozbiljne negativne posljedice na finansijski sistem i privredu u cjelini, Agencija je donijela podzakonski akt *Odluku o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika* („Službene novine FBiH“, broj: 98/23, u daljnjem tekstu: Odluka), kojom je, između ostalog, propisana obaveza svih banaka sa sjedištem u FBiH kojima je Agencija izdala dozvolu za rad, da u slučaju ispunjavanja definisanih uslova i kriterija, održavaju zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik (u daljnjem tekstu: SyRB), u obliku redovnog osnovnog kapitala. Radi se o promjenjivom kapitalnom sloju, čija

osnovna funkcija je apsorbovanje gubitaka koji potencijalno mogu nastati usljed destabiliziranja bankarskog sistema, jačanje otpornosti bankarskog sektora na potencijalne šokove, te podsticanje banaka da smanje izloženost rizicima.

Agencija propisuje kriterije za utvrđivanje stope SyRB, njenu visinu, izloženosti i/ili podskupove izloženosti na koje se SyRB primjenjuje, banke na koje se SyRB primjenjuje, kao i datum primjene. Stopa SyRB utvrđuje se u stepenima prilagođavanja od 0,5 procentnih poena ili sadržiocu te vrijednosti i može iznositi maksimalno 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Obaveza banke za održavanje SyRB i visina stope SyRB zavise od ispunjavanja jednog i/ili oba od sljedećih uslova: udio nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima je veći od 5% i/ili stopa očekivanih kreditnih gubitaka za nekvalitetne kredite je manja od 65%, a navedena stopa SyRB može iznositi 0%, 1% ili 2% ukupne izloženosti riziku banke. Agencija može, pored navedenih indikatora, propisati i dodatne indikatore radi sprečavanja ili smanjenja strukturnih sistemskih rizika.

Za potrebe utvrđivanja zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik, banke u FBiH će kao izloženosti na koje se primjenjuje stopa SyRB koristiti sve izloženosti u BiH, državama članicama Evropske unije i trećim zemljama.

Banke u FBiH su dužne da primjene SyRB počevši od 30.06.2024. godine, a kao datum presjeka za potrebe izračuna godišnjeg prosjeka stope nekvalitetnih kredita i stope očekivanih kreditnih gubitaka za nekvalitetne kredite uzeti će se posljednji dan kalendarske godine, na kvartalnoj osnovi. Banke će godišnje vršiti revidiranje ispunjavanja navedenih uslova, na osnovu kvartalnih podataka o prosječnoj stopi nekvalitetnih kredita i prosječnoj stopi pokrivenosti nekvalitetnih kredita očekivanim kreditnim gubicima, u toku prethodne kalendarske godine, a stopu SyRB primjenjivati od 30.06. naredne godine. Agencija će najmanje jednom godišnje preispitati utvrđene pragove i indikatore za utvrđivanje zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik.

Agencija će preispitati i obavezu održavanja SyRB najmanje svake dvije godine, uz istovremeno poštovanje principa da se SyRB ne smije upotrebljavati za rješavanje rizika obuhvaćenih protucikličnim zaštitnim slojem i zaštitnim slojem za sistemski značajnu banku, te da zaštitni sloj za sistemski rizik ne smije se dovesti do nesrazmjernih nepovoljnih utjecaja na cijeli ili na dijelove finansijskog sistema stvaranjem prepreka funkcionisanju unutrašnjeg tržišta.

AGENCIJA ZA BANKARSTVO FBiH

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ

AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Web site: www.fba.ba**